

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **R.**, IČO : x, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom Užhorodská 21, Košice, proti povinnému **P. H.**, **o vymoženie 41,36 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 8 Er 1102/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. apríla 2011, sp.zn. 16 CoE 188/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie 41,36 € s príslušenstvom. Povinnosť povinného zaplatiť jej túto sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice z 8. marca 2010 sp.zn. 2 C 339/2009. Súdny exekútor následne v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok!) požiadal Okresný súd Lučenec o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Lučenec uznesením z 26. januára 2011 č.k. 8 Er 1102/2010-22 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu zistil rozpor exekučného titulu so zákonom. Posúdil (vyššie citovaný) rozsudok arbitrážneho súdu (exekučný titul), ktorý

uložil povinnému povinnosť plniť na základe poisťnej zmluvy č. 4402800017 uzatvorenej medzi oprávnenou a povinným dňa 30. januára 2007 a dospel k záveru, že uvedené rozhodnutie nie je spôsobilé byť riadnym exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Výkladom smernice Rady (ES) 93/13 z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a rozsudku ESD z 27. júna 2000 vo veci Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941 dospel k záveru, že rozhodcovská doložka v poisťnej zmluve bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká už od počiatku neplatnou v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Podľa časti XV. Ods. 2 Všeobecných poisťných podmienok žalobcu, ktoré sú prílohou poisťnej zmluvy, je na rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní príslušný ten rozhodcovský súd, ktorý na rozhodnutie sporu dodatočne určí poisťovňa. Takto koncipovaná rozhodcovská doložka nemôže byť považovaná za individuálne dojednanú. Oprávnená od počiatku sledovala takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na rozhodcovskom súde, ktorý sa nachádza v mieste jej sídla, za účelom minimalizácie jej nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou teda napriek jej formálnemu zneniu reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku, brániacu vo vykonaní exekúcie.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. apríla 2011 sp.zn. 16 CoE 188/2011 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení súdu prvého stupňa. V súvislosti s odvolacou námietkou oprávnenej o prekročení právomoci exekučného súdu pri preskúvaní právoplatného rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu v exekučnom konaní poukázal na ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „Zákon o rozhodcovskom konaní“), ktoré v sebe zakotvuje osobitný prieskumný inštitút – prieskumnú právomoc exekučného súdu, resp. súdu rozhodujúceho vo veci výkonu rozhodnutia. Exekučný súd je pri postupe podľa § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní oprávnený hľadiť na rozhodcovský rozsudok tak, ako by materiálne právoplatný nebol – nie je ním teda viazaný

v zmysle § 159 O.s.p. a môže ho preskúmať z hľadísk vyjadrených v § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní aj čo do jeho materiálnej správnosti. Môže teda skúmať, či sú tu dôvody na zastavenie uvedené v § 57 Exekučného poriadku, či sú tu nedostatky uvedené v § 40 písm. a/ alebo b/ Zákona o rozhodcovskom konaní, alebo či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. V zhode s konštatovaním prvostupňového súdu, odvolací súd uviedol, že v danom prípade rozhodcovská doložka, tak ako je koncipovaná, spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nakoľko spotrebiteľ nielenže nemá dosah na výber rozhodcovského súdu, prípadne rozhodcu, ale v zmysle uvedenej doložky sa spotrebiteľ vopred vzdáva možnosti riešiť prípadné spory vzniknuté zo zmluvného vzťahu pred riadnym (štátnym) súdom. Rozhodcovská doložka tak predstavuje neprijateľnú podmienku v zmysle Občianskeho zákonníka. Pokiaľ oprávnená tvrdí, že rozhodcovská doložka je dojednaná individuálne, nakoľko ju mohol povinný odmietnuť bez toho, aby malo odmietnutie osobitných dojednaní vplyv na zvyšok jeho poistného vzťahu, odvolací súd poukázal na začlenenie rozhodcovskej doložky do Všeobecných poistných podmienok, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou poistnej zmluvy. Všeobecné poistné podmienky v danom prípade predstavujú kompaktný, vopred pripravený celok upravujúci podmienky poistného vzťahu, jeho vznik, zánik, práva a povinnosti zmluvných strán, jednotlivé druhy poistenia a pripoistenia, pričom rozhodcovská doložka je súčasťou poistných podmienok ako „XV. Časť – rozhodcovské konanie“. Povinný tak svojim podpisom mohol všeobecné podmienky poistenia akceptovať ako celok alebo ich odmietnuť. Povinný (poistník) nemal možnosť prejavíť svoju slobodnú vôľu len ohľadom rozhodcovského konania, resp. rozhodcovskej doložky, takáto zmluvná podmienka rozhodne nie je dojednaná individuálne.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že sudy v danom prípade rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do ich právomoci a tým zaťažili konanie vadou v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. Podľa názoru oprávnenej rozhodcovský súd rozhodoval v súlade so zákonom na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné sudy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov, a preto v závere nie sú oprávnené preskúmať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie

§ 45 zákona č. 244/2002 Z.z. umožňuje v tam vymenovaných prípadoch exekučné konanie zastaviť, nie však zamietnuť žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Skúmanie (ne)platnosti rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky v exekučnom konaní nemá oporu v relevantných právnych predpisoch. Tiež namietala, že súdy jej nesprávnym postupom odňali možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že i keď sa v exekučnom konaní spravidla pojednávajú nenariadujú, v prejednávanej veci však exekučné súdy zdanlivo na účely preukázania rozporu exekučného titulu so zákonom s poukazom na § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. dokazovali a ani jeden z dvoch súdov pojednávajúce nenariadil. Listiny, ktoré mali podľa názorov oboch súdov pre prípad podstatný význam, súdy neprečítali a ani neoboznámili ich obsah. Tým jej odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Oprávnená teda nemala možnosť vyjadriť sa k tomu, prečo rozhodcovskú doložku obsiahnutú v osobitných zmluvných dojednaniach k poisťnej zmluve považuje jednoznačne za individuálne dojednanú, a teda platnú zmluvnú podmienku. Dovolanie odôvodnila aj tým, že súdy nižších stupňov svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci v otázke o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky a o svojej oprávnenosti zamietnuť žiadosť na vydanie poverenia z dôvodu neprijateľnosti rozhodcovskej doložky (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Povinný sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávajúceho (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru

Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uzneseniu o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Dovolací súd však nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v § 237 O.s.p.

Dovolateľka v dovolaní namieta, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, obchodných, rodinných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú (okrem iného) aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu je neodstrániteľnou podmienkou konania, ktorá má za následok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

Dovolateľka vyčíta súdom oboch stupňov (vo vzťahu k namietanej vade podľa § 237 písm. a/ O.s.p.), že v rozpore so zákonom a Smernicou Rady č. 93/13/EHS preskúmali právoplatný exekučný titul a bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali prijateľnosť, či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Dovolateľka teda namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Ide tak o námietku inú, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti záverov súdov (ich právneho posúdenia), na ktorých založili svoje rozhodnutia.

Dovolateľkou napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní. Rozhodovanie súdov v takomto konaní vyplýva priamo zo zákona (§ 29, § 38 ods. 3, § 34 ods. 1 Exekučného poriadku). Ani samotná dovolateľka (ako už bolo vyššie uvedené) vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemohli konať, teda ich právomoc konať v exekučnom konaní nepopiera.

V prejednávanej veci je nepochybné, že súdy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci, a preto nie je opodstatnená námietka dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p.

Dovolateľka tiež namietala, že súdy je odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať a realizovať procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Dovolateľka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súdy vykonali dôkazy listinami bez nariadenia pojednávania, a teda bez jej účasti. Rovnako im vytýkala, že v súvislosti s tým jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pritom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k nemu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnená a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak teda dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania a v jej neprítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenej znemožnená realizácia jej procesných práv.

Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak súd aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť len procesne prípustné dovolanie, samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Keďže prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 239 O.s.p. a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávnenej v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že povinnému v tomto konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. marca 2012

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

